

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Бердник Наталія Ігорівна

КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР

Ільїна Олена Олексіївна

КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР

Глибокі перетворення, що відбуваються у всіх сферах нашого суспільства, не могли не торкнутися і системи освіти, що визначає інтелектуальний потенціал країни в майбутньому і є умовою її процвітання та розвитку.

Актуальність проблеми підготовки соціально затребуваного та конкурентоспроможного фахівця, який ефективно реалізує інноваційну діяльність, обумовлена соціально-економічними причинами. Педагогічну діяльність сьогодні необхідно орієнтувати на майбутнє, нові досягнення науки. Саме в цьому випадку можливий розвиток інноваційного навчання, основною умовою якого є формування готовності до інноваційної діяльності у майбутніх педагогів, діяльності, що орієнтує формування особистості, здатної творчо мислити, саморозвиватися, сприймати, створювати, впроваджувати нове.

Необхідність цих перетворень у професійній підготовці майбутніх фахівців відображена в Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (2011), Стратегії інноваційного розвитку України на 2009 – 2018 роки та на період до 2039 року (2009), Національній доктрині розвитку освіти, Державній національній програмі «Освіта» («Україна XXI століття»), Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти (2013), Національній стратегії розвитку освіти в Україні до 2021 року, Концептуальних засадах

розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір (2004), Концепції Нової української школи, проєкті Концепції розвитку педагогічної освіти та в інших нормативних документах.

Так у Концепції Нової української школи, що є провідником соціальних, соціокультурних і педагогічних інновацій, акцентується на вміннях педагога навчатися протягом життя, що визначається як здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових умінь і навичок, організації освітнього процесу (власного та колективного), зокрема, через ефективне керування ресурсами та інформаційними потоками, вміння визначати освітні цілі та способи їхнього досягнення, вибудовувати індивідуальну професійну траєкторію, оцінювати й прогнозувати результати діяльності [5].

Концепції розвитку педагогічної освіти України націлює систему підготовки вчителів на створення такого організаційного і методичного механізму, який відповідав сучасним вимогам до вчителя.

Дослідження проблеми готовності вчителя до професійної діяльності широко представлені у науковій літературі (І. Бех, Л. Буркова, І. Гавриш, Л. Даниленко, І. Дичківська, Н. Дудник, І. Зязюн, О. Киричук, О. Козлова, В. Кремень, В. Кузь, В. Мадзігон, К. Макагон, В. Пінчук, С. Подмазін, О. Савченко, А. Сологуб, Н. Федорова, А. Фурман, М. Чепіль, М. Ярмаченко та ін.). В працях О. Абдуліна, Ш. Ганелін, К. Дурай-Новакова, М. Дьяченко, В. Загв'язинський, Л. Кандибович, Г. Ковальов, О. Кондрашова, Н. Кузьміна, А. Маркова, Г. Пономарьова, Л. Подимова, В. Сластьонін, Д. Узнадзе, Ю. Турчанінова та ін. можна побачити детальний аналіз готовності вчителя до інноваційної професійної діяльності.

Аналіз психолого-педагогічної літератури дозволяє зробити висновок про те, що вчитель, виступаючи як суб'єкт педагогічного процесу, є головною дійовою особою будь-яких змін у системі освіти.

Розробка інновацій, перенесення авторських концепцій з однієї освітньої системи в іншу з різних причин часто себе не виправдовують. Одна з найбільш

значимих причин цієї ситуації – недостатня підготовленість самого педагога до інноваційної діяльності. Успішність інноваційної діяльності залежить від цього, що вчитель усвідомлює практичну значимість різних інновацій у педагогічній системі як на професійному, а й у особистісному рівні. Однак включення вчителя до інноваційного процесу часто відбувається спонтанно, без урахування його професійної та особистісної готовності до інноваційної діяльності [6].

Готовність до інноваційної діяльності, зокрема діяльності педагога, протягом багатьох років не втрачає своєї актуальності. Однак в умовах модернізації освіти, коли з'являються нові можливості для створення та реалізації інноваційних технологій, коли змінюється сама система підготовки фахівців, під впливом нових вимог суспільства перетворюється структура готовності до інноваційної діяльності. Отже, виникає необхідність докладного її вивчення з урахуванням змін, що відбуваються [1, с. 52-58].

Таким чином, стає очевидним, що існують протиріччя між:

- між потребою суспільства у вчителів з високим рівнем готовності до інноваційної діяльності та недостатньою розробленістю змістовно-методичного забезпечення процесу формування готовності до інноваційної діяльності засобами інформаційних технологій;

- необхідністю формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності та нерозробленістю педагогічних умов даного процесу з урахуванням індивідуальних особливостей студентів.

Формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності в умовах педагогічного коледжу буде ефективним за реалізації наступних умов:

- орієнтація мотиваційної сфери студента педагогічного коледжу на зростання сталого прагнення до здійснення інноваційної діяльності;

- активізації інноваційної педагогічної діяльності під час проходження педагогічної практики.

Мотиви інноваційної педагогічної діяльності - це спонукання, що пов'язані з її здійсненням: внутрішня потреба в інноваційній педагогічній діяльності як об'єктивної цінності, внутрішня переконаність у необхідності інноваційної педагогічної роботи у школі [4]. Сутність потреби проявляється у інтересі, як формі її прояву, у разі пізнавальний інтерес визначається як провідний мотив інноваційної педагогічної діяльності. Інтерес - це прагнення пізнання об'єкта чи явища, до оволодіння тим чи іншим видом діяльності. Інтерес виступає одним із найбільш істотних стимулів набуття знань, розширення кругозору, служить важливою умовою справді творчого ставлення до роботи [2].

Залучення студентів до багатогранної інноваційної педагогічної практики сприяє набуттю ними суб'єктного досвіду інноваційної педагогічної діяльності, що є необхідною умовою їхньої успішної роботи в освітніх закладах інноваційного типу [3].

Отже, на сьогоднішній день одним із актуальних завдань розвитку системи освіти є виявлення основних тенденцій та можливих шляхів підвищення потенціалу вчителів у сфері інноваційної компетентності, яка є суттєвим компонентом професійної підготовки сучасного педагога. При формуванні готовності до інноваційної діяльності майбутніх учителів в умовах педагогічного коледжу, що здійснюється через взаємозв'язок інноваційної та самоосвітньої діяльності, що стало визначальним в орієнтації на підготовку фахівця як активного суб'єкта своєї професійної діяльності, здатного свідомо, відповідально, творчо вирішувати різноманітні проблеми сучасного суспільства.

Література

1. Бартків О. Готовність педагога до інноваційної діяльності. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2010. № 1. С. 52–58.
2. Гавриш, І.В., Теоретико-методичні засади формування готовності майбутніх учителів до інноваційної професійної діяльності: автореферат дисертації доктора педагогічних наук: 13.00.04 : Луганський національний пед. унт ім. Т. Шевченка. Луганськ, 2006. 43 с.

3. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології: підручник 3-тє вид., випр. Київ: Академвидав, 2015. 352 с.
4. Інноваційна діяльність вчителя: термінологічний словник / За заг. ред. О.І. Огієнко. Київ, 2016. 120 с.
5. Нова українська школа. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
6. Формування готовності майбутніх вчителів до інноваційної діяльності: теорія і практика: Колективна монографія. Авт. кол.: Огієнко О.І., Калюжна Т.Г., Мільто Л. О., Радченко Ю.Л., Ковтун К.В. Київ, 2016. 258 с.